

Nástroje MP uplatňované NBS

Financie a mena
Ing. Viktória Vargová
2006/2007

Nástroje MP uplatňované NBS

1

Charakteristika MP v SR

január 1993 – december 1999

- kvantitatívne riadenie MP (prostredníctvom M2),
- hlavný cieľ: stabilita meny,

od januára 2000

- kvalitatívne riadenie MP (prostredníctvom kľúčových úrokových sadzieb),
- hlavný cieľ: cenová stabilita

Od januára 2005

- inflačné ciele MP (naplnenie inflačného a kurzového maastrichtského kritéria)

Nástroje MP uplatňované NBS

2

Nástroje MP využívané NBS

Štruktúra nástrojov sa blíži nástrojom využívaným ECB:

1. Operácie na voľnom trhu
2. Automatické operácie,
3. Povinné minimálne rezervy,
4. Devízové intervencie

Nástroje MP uplatňované NBS

3

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

predstavujú **nákup alebo predaj cenných papierov centrálnou bankou** vo vzťahu k obchodným a ďalším domácim bankám v domácej mene s hlavným cieľom *regulovať finančnú likviditu a/alebo krátkodobé úrokové miery*,

Nástroje MP uplatňované NBS

4

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

- sú realizované prostredníctvom **REPO operácií**, ktoré sa z hľadiska cieľa a pravidelnosti delia na:

- a) **hlavné operácie** – štandardný REPO tender s dvojtzádnovou splatnosťou,
- b) **operácie na dlhodobjšie riadenie likvidity** – emitovanie pokladničných poukážok NBS a ich odpredaj do portfólia obchodných bánk,
- c) **nástroje na jemné doladenie** – rýchly tender,
- d) **štruktúralne operácie** – individuálne obchody.

Nástroje MP uplatňované NBS

5

REPO obchod vs. REPO tender

- poskytnutie alebo prijatie úveru so zabezpečením prevodom cenných papierov (**REPO obchod**),
- poskytnutie alebo prijatie úveru so zabezpečením prevodom cenných papierov **vykonávané hromadnou formou (REPO tender)**,

Nástroje MP uplatňované NBS

6

REPO OBCHOD

(repurchase agreements – dohody o spätnom odkúpení)

REPO obchod - skladba

- n **pohotovú transakcia** – poskytnutie úveru so zabezpečením prevodom cenných papierov
- n **termínová transakcia** – splatenie úveru vrátane dohodnutého úroku so spätným prevodom cenných papierov vo vopred stanovenom termíne

Nástroje MP uplatňované NBS

7

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

a) REPO operácie

(repurchase agreements – dohody o spätnom odkúpení)

Repo operácie sa skladajú vždy z dvoch opačných transakcií.

Pri jednoduchých REPO operáciách:

- n centrálna banka predáva cenné papiere a
- n neskôr ich spätne odkúpi,
- n *finančná likvidita komerčných bánk teda dočasne klesá* a neskôr sa vráti na pôvodnú úroveň.

Pri reverzných REPO operáciách

- n centrálna banka nakupuje cenné papiere a
- n neskôr ich predáva –
- n *finančná likvidita komerčných bánk sa dočasne zvýši*.

REPO TENDER

REPO tender – formy realizácie

- n REPO tender s **nestanovenou úrokovou sadzbou**
 - n aukcia **americkým** spôsobom
 - n aukcia **holandským** spôsobom
- n REPO tender so **stanovenou úrokovou sadzbou**

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

a) REPO operácie

K spätnej transakcii pri REPO operáciách môže dôjsť:

- 1) buď v presne určenom termíne (**termínované repo operácie**) alebo
- 2) kedykoľvek do určeného termínu na základe rozhodnutia ktorejkoľvek z oboch zúčastnených strán (**netermínované repo operácie**).

Centrálne banky obvykle **preferujú termínované operácie**, ktoré im umožňujú z hľadiska času presnejšiu kvantifikáciu vplyvu na finančnú likviditu.

Nástroje MP uplatňované NBS

9

Postup a harmonogram realizácie tendrov

deň (T-1)	noznámenie tendra (REUTERS) n príprava ponúk účastníkmi obchodovania
deň obchodovania (T)	n predloženie ponúk účastníkmi obchodovania n uzatvorenie ponúk účastníkov obchodovania n NBS – zoradenie ponúk n pridelenie prostriedkov n oznámenie výsledkov tendra n potvrdenie pridelenia prostriedkov jednotlivým účastníkom
deň T+1	n zúčtovanie transakcií

Nástroje MP uplatňované NBS

11

REPO TENDER

REPO tender – formy realizácie

n aukcia americkým spôsobom

aukcia, ak sú ponuky zoradené podľa výšky úrokových sadzieb a všetci účastníci, ktorí boli v aukcii akceptovaní, sú uspokojení za úrok, ktorý uviedli v prihláške do aukcie

n aukcia holandským spôsobom

aukcia, ak sú ponuky zoradené podľa výšky úrokových sadzieb a všetci účastníci, ktorí boli v aukcii akceptovaní, sú uspokojení za rovnaký úrok, a to posledný akceptovaný úrok v aukcii.

Nástroje MP uplatňované NBS

13

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

b) operácie na dlhodobé riadenie likvidity

emitovanie pokladničných poukázok NBS a ich odpredaj do portfólia obchodných bánk – aukcie pokladničných poukázok NBS sa uskutočňujú nepravidelne so splatnosťou 3 mesiace, holandským spôsobom.

Nástroje MP uplatňované NBS

14

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

c) nástroje na jemné doladenie

rýchly tender – nástroj NBS slúžiaci na jemné operatívne doladenie likvidity komerčných bánk

n rýchle tendre (nástroj na jemné doladenie), ktoré by umožňovali **operatívne** reagovať na aktuálnu situáciu

n vyhlásenie, realizácia i jeho vysporiadanie sú **v ten istý deň**

n Ich **splatnosť** je plánovaná do uskutočnenia najbližšieho štandardného tendra, čiže **do siedmich dní**.

Postup a harmonogram realizácie tendrov

deň obchodovania (T)	<ul style="list-style-type: none">n oznámenie tendra (REUTERS)n príprava ponúk účastníkmi obchodovanian predloženie ponúk účastníkmi obchodovanian uzatvorenie ponúk účastníkov obchodovanian NBS – zoradenie ponúkn pridelenie prostriedkovn oznámenie výsledkov tendran potvrdenie pridelenia prostriedkov jednotlivým účastníkomn zúčtovanie transakcií
----------------------	--

1. Operácie na voľnom trhu (Open Market Operation)

d) štruktúrne operácie

individuálne obchody, predstavujú nástroj NBS umožňujúci priamy **nákup alebo predaj štátnych cenných papierov** do alebo z portfólia NBS.

Nástroje MP uplatňované NBS

17

2. Automatické operácie

Jednoduché refinančné operácie umožňujú obchodným bankám požičať si cez noc od NBS prostredníctvom repo-operácie likviditu.

- prostriedky sú úročené sadzbou 6,25%.
- vzhľadom na trvalý prebytok likvidity je tento nástroj využívaný minimálne.

Jednoduché sterilizačné operácie umožňujú obchodným bankám uložiť cez noc v NBS bez zaistenia (kolaterálu) svoju prebytočnú likviditu.

- úročenie sterilizačnej úločky je 3,25%

Nástroje MP uplatňované NBS

18

3. Povinné minimálne rezervy

- § banka je povinná viesť povinné minimálne rezervy na účte peňažných rezerv banky vedenom v **Národnej banke Slovenska v slovenských korunách**,
- § suma PMR je pre obchodné banky a stavebné sporiteľne na rok 2005 určená vo výške **2% zo základne**, ktorú tvorí súčet týchto záväzkov:
 - § neterminované a terminované vklady a prijaté úvery v domácej a cudzej mene,
 - § vklady a úvery s výpovednou lehotou v slovenských korunách a v cudzích menách,
 - § emitované dlhové cenné papiere v slovenských korunách a v cudzích menách okrem hypotekárnych záložných listov

PMR sú momentálne **úročené 1,5 % do stanovenej výšky** PMR príslušného mesiaca

Nástroje MP uplatňované NBS

19

4. Devízové intervencie

Ide o ovplyvňovanie dopytu a ponuky na devízovom trhu s cieľom ovplyvniť nadmernú volatilitu alebo výšku kurzu domácej meny. Centrálna banka najčastejšie intervenuje **priamo**, t.j. nákupom alebo predajom domácej meny za cudziu.

Nástroje MP uplatňované NBS

20

Porovnanie nástrojov NBS a ECB

Porovnanie nástrojov NBS a ECB

Nástroje MP uplatňované NBS

21

1. časť		NBS	ECB
Stratégia		implicitné ciele inflácie	dvojpilierová stratégia
Nástroje			
Operácie na voľnom trhu	druh operácie	§ hlavné operácie § operácie na dlhodobejšie ovplyvňovanie likvidity § operácie na jemné doladenie § štrukturálne operácie	§ hlavné refinančné operácie § dlhodobé refinančné operácie § dolad'ovacie operácie § štrukturálne operácie
	Kľúčová úroková sadzba	limitná úroková sadzba pre dvojtýždenné REPO tendre 4,75%	úroková sadzba z hlavných refinančných operácií 3%
Automatizované operácie	jednodňové refinančné operácie	refinančná úroková sadzba O/N 6,25%	refinančná úroková sadzba O/N 4%
	jednodňové sterilizačné operácie	sterilizačná úroková sadzba O/N 3,25%	sterilizačná úroková sadzba O/N 2%

2. časť		NBS	ECB
Povinné minimálne rezervy	báza	§ vklady FO a PO, ktorí nie sú bankou § korunové a devízové depozitá zahraničných bánk • Dlhové cenné papiere okrem hypotekárnych záložných listov	§ jednodňové vklady § vklady s výpovednou lehotou alebo splatné na požiadanie do 2 rokov § dlhové CP so splatnosťou do 2 rokov vrátane cenných papierov peňažného trhu
	sadzba	2%	2%
	vyhodnocovaná perióda	kalendárny mesiac	deň po zasadnutí riadiacej rady ESCB, ktorá rozhoduje o kľúčových úrokových sadzbách nasledujúceho mesiaca.
	oceňovanie	1,5 %	úroková sadzba z hlavných refinančných operácií ECB
Intervencie na devízovom trhu		podľa potreby s cieľom zmiernenia nadmernej volatility menového kurzu	podľa potreby s cieľom zmiernenia nadmernej volatility menového kurzu

Nástroje MP uplatňované NBS

23